

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

16/05/2016

A1. Ο Ε.Π. Παπανούτσος επικεντρώνεται στον προσδιορισμό της έννοιας της φιλίας. Θεωρεί τη φιλία πολύτιμο αγαθό που επιφυλάσσεται σε αξιόπιστα και ξεχωριστά πρόσωπα και χαρακτηρίζεται από αμοιβαία ανταπόκριση στα συναισθήματα αγάπης, στοργής και τιμής ανάμεσα σε πρόσωπα κι όχι σε άψυχα όντα. Επικαλούμενος τον Αριστοτέλη διακρίνει αρχικά τη φιλική σχέση που στηρίζεται στη χρησιμότητα και στην ευχαρίστηση με την προσδοκία οφέλους. Ωστόσο, η ολοκληρωμένη και διαρκής φιλία εκπορεύεται από την συναφή ανθρώπινη ποιότητα που εδράζεται στην αρετή. Ολοκληρώνοντας ο δοκιμιογράφος διαπιστώνει ότι ο φίλος ταυτίζεται με τον συμπαραστάτη και καθοδηγητή της ζωής.

B1.

- α. Λάθος
- β. Σωστό
- γ. Σωστό
- δ. Σωστό
- ε. Λάθος

B2.α) Αναγνώριση τρόπων ανάπτυξης της τρίτης παραγράφου

Η τρίτη παράγραφος του κειμένου αναπτύσσεται από τους ακόλουθους τρόπους :

- 1.Διαίρεση:**
- α) Διαιρετέα Έννοια : «Φιλικές Σχέσεις»
 - β) Διαιρετική Βάση : «Τα κίνητρα σύναψης φιλικών σχέσεων» σύμφωνα με τον Αριστοτέλη
 - γ) Μέλη Διαίρεσης : «Διά το χρήσιμον» το οποίο τεκμηριώνεται / επεξηγείται στο χωρίο → «Στην πρώτη περίπτωση ... (για τις υποθέσεις ... φιλοδοξίες μας κ.τ.λ.) »

«δ' ηδονήν»το οποίο τεκμηριώνεται / επεξηγείται στο χωρίο
→ «Στη δεύτερη,...(είναι διασκεδαστικός ... συμπαίκτης)»

«Διά το αγαθόν» το οποίο όμως επεξηγείται στην 4^η παράγραφο.

Δηλωτική είναι η χρήση του ρήματος : «Διακρίνουμε»

2.Αιτιολόγηση η οποία εντοπίζεται σε τρία διαφορετικά σημεία της παραγράφου :

α) «συνδεόμαστε μ' έναν άνθρωπο ... χρήσιμος»: αιτιολογεί το κριτήριο με το οποίο συνάπτουμε τη φιλική σχέση – **χρησιμότητα** -.

β) «διατηρούμε στενές σχέσεις .. προξενεί ευχαρίστηση» ομοίως αιτιολογεί το δεύτερο κριτήριο σύναψης φιλικών σχέσεων – **η ευχαρίστηση** -.

γ)Τέλος, «και στις δύο περιπτώσεις ...(την τέρψη ... συναναστροφής)» στο οποίο αιτιολογεί / επεξηγεί ότι και τα δύο πρώτα είδη φιλίας επιλέγονται με κριτήριο: **«το κέρδος ή την απόλαυση».**

Ενδεικτική είναι η διαρθρωτική λέξη «επειδή»

Επίσης, εναλλακτική επιλογή αποτελεί η **μέθοδος ανάπτυξης των παραδειγμάτων**, η οποία εντοπίζεται στα εξής χωρία :

- «(για τις υποθέσεις ... φιλοδοξίες μας)»
- «(είναι διασκεδαστικός ... συμπαίκτης κ.τ.λ.)»

B2.β)

ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	ΝΟΗΜΑΤΙΚΗ ΣΧΕΣΗ
Άλλωστε	Προσθήκη
Δηλαδή	Επεξήγηση
Όταν	Προϋπόθεση,χρονική σχέση
Λοιπόν	Συμπέρασμα

B3.α) συνώνυμα

- Εγκωμίασαν = εξύμνησαν, εκθείασαν
- Ευχαρίστηση = απόλαυση, τέρψη, ηδονή
- Συναναστροφής = παρέας, σχέσης, επικοινωνίας, αλληλεπίδρασης
- Ακατάλυτη = αιώνια, ανθεκτική
- Φθείρεται = αλλοιώνεται, καταστρέφεται, διαβρώνεται

β) αντώνυμα

- Οικεία ≠ ανοίκεια, ξένα, άγνωστα
- Επιδέξιος ≠ αδέξιος, ανεπιτήδειος, ανίκανος
- Ωφέλεια ≠ βλάβη, ζημία
- Αξία ≠ απαξία, ασημαντότητα, αναξιότητα, μηδαμινότητα
- Αυστηρό ≠ επιεική, ελαστικό

B4. α) ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΣΗΜΕΙΩΝ ΣΤΙΞΗΣ

- ❖ «διά το χρήσιμον» → αυτούσια παράθεση ορολογίας του Αριστοτέλη
- ❖ «αγαπάς» → ειρωνεία
- ❖ (υλικό ή ηθικό) → επεξήγηση – διευκρίνιση [του κέρδους]

β) ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

- ❖ **Β' ενικό πρόσωπο** : «αισθάνεσαι, επιζητείς, θέλεις»
 - Επιδιώκει την αμεσότητα και τη ζωντάνια
 - Εκλαϊκεύει το διαχρονικό θέμα που πραγματεύεται για να το καταστήσει σαφές στο κοινό.
- ❖ **Α' πληθυντικό πρόσωπο** : «Μπορούμε να διακρίνουμε ... συνδεόμαστε ... διατηρούμε»
 - Αποπνέει συλλογικότητα
 - Προσδίδει καθολικότητα στο μήνυμα που θέλει να μεταγγίσει
 - Διασφαλίζεται άμεσος οικείος τόνος
 - Γεφυρώνει την απόσταση συγγραφέα – αναγνώστη

Γ1.

1. ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Αξιότιμε κύριε Διευθυντά,
Σεβαστοί καθηγητές/καθηγήτριες,
Αγαπητοί συμμαθητές/συμμαθήτριες,

Οι ανθρώπινες σχέσεις αποτελούσαν πάντα δείκτη πολιτιστικής ανάπτυξης και ποιότητας ζωής για κάθε κοινωνία. Γνήσιες και αυθεντικές μορφές κοινωνικής οργάνωσης, «παρήγαγαν» γνήσιες και αυθεντικές μορφές ανθρώπινης επικοινωνίας και αντίστροφα. Επομένως, στις σημερινές συνθήκες ζωής είναι εύλογο να δοκιμάζεται η γνησιότητα της φιλίας και οι φίλοι να συγχέονται με τους «ακολουθούς» του διαδικτύου.

2. ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ

α) Τα χαρακτηριστικά της γνήσιας φιλίας, όπως εσείς την αντιλαμβάνεστε.

Η γνήσια φιλία περιλαμβάνει μια σειρά από ψυχικά, ηθικά και πνευματικά στοιχεία που δημιουργούν ισχυρούς και ακατάλυτους δεσμούς μεταξύ ανθρώπων του ίδιου ή διαφορετικού φύλου.

α1. ψυχικά/ συναισθηματικά χαρακτηριστικά

- ο ανιδιοτελής /ανυστερόβουλος πραγματικός φίλος δεν προσδοκά κάποιο υλικό ή ηθικό όφελος από τον εταίρο του, γιατί τότε η φιλία υποβιβάζεται σε «ανταλλακτική σχέση».
- η αγάπη και η στοργή, σε αμοιβαία βάση τα συναισθήματα αυτά, εκτός από το ότι είναι αμοιβαία, πρέπει να εκδηλώνονται διαρκώς, ιδιαίτερος ως άμεση και ενεργή συμπαράσταση στις αντιξοότητες του βίου.
- η μεγαθυμία και η ικανότητα συγχώρεσης ή ευρυχωρία ψυχής πρέπει να συνοδεύεται από τη συγγνώμη για λάθη ή παραλείψεις απέναντι στο φίλο.

α2. ηθικά χαρακτηριστικά της γνήσιας φιλίας

- η ειλικρίνεια και η εντιμότητα, αξιοπιστία. Οι φίλοι επιβάλλεται να εκφράζουν αλογόκριτα σκέψεις, κρίσεις και συναισθήματα ο ένας απέναντι στον άλλο, χωρίς επιτήδειες αποκρύψεις ή αποσιωπήσεις. έτσι, οικοδομείται καθημερινά μια σχέση κραταιάς εμπιστοσύνης, με υλικά την αρετή και την εντιμότητα. οι φαύλοι αποκλείονται από τέτοιες σχέσεις
- κατά συνέπεια, ο αληθινός φιλικός σύνδεσμος αναπτύσσεται ανάμεσα σε ανθρώπους με συναφείς ηθικές, δηλαδή αξιόλογες ποιότητες, κατά το πρόσταγμα των αρχαίων « ὅμοιος ὁμοίῳ ἀεὶ πελάζει» (ο ὅμοιος έρχεται κοντά με τον ὅμοιο)

α3. πνευματικά χαρακτηριστικά της γνήσιας φιλίας

- η κοινότητα των πνευματικών ενδιαφερόντων, η διανοητική συγγένεια πράγματι, η «υψηλόφρων» φιλία δημιουργείται ανάμεσα σε ανθρώπους που έχουν να επιδείξουν κοινές πνευματικές ασχολίες (π.χ. φιλοτεχνία) και μπορούν να επικοινωνήσουν διανοητικά, (γι'αυτό και η ιστορία έχει να παρουσιάσει αρκετά παραδείγματα φιλίας ανάμεσα σε εκλεκτά πνεύματα π.χ. Γκαίτε-Σίλλερ)
- η «γενναία» και αντικειμενική, πιθανώς και αυστηρή αξιολόγηση του φίλου κατά μια λαϊκή ρήση, εμποτισμένη με σοφία, «ο καλός φίλος μιλά σε μας για τα μειονεκτήματα μας και

στους άλλους για τα πλεονεκτήματα μας» · πράγματι, ο καλός φίλος διακρίνεται από τη σταθερή και «ακοίμητη» πρόθεση του να μας βελτιώσει, αποδεχόμενος αντίστοιχα και τις εύστοχες δικές μας κρίσεις.

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ

Όπως έγινε ευκρινές, η γνήσια φιλία συνδιαμορφώνονται από ποικίλα << υλικά>> , με ηθικό, πνευματικό και ψυχοσυναισθηματικό υπόβαθρο. Ωστόσο, η εικονική πραγματικότητα του διαδικτύου απειλεί τα αυθεντικά φιλικά συναισθήματα, αν και σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να επενεργεί ευεργετικά.

β) Η άποψη στις σχετικά με τον ρόλο των μέσων κοινωνικής δικτύωσης/ διαδικτύου στη δημιουργία σχέσεων φιλίας.

Ο αρνητικός ρόλος των μέσων κοινωνικής δικτύωσης / διαδικτύου

Η υπέρμετρη, δίχως αρετή και ευθύνη, χρήση των διαδικτυακών μέσων συνεπάγεται μια σειρά από παρενέργειες για τις ανθρώπινες σχέσεις και, δη, τις φιλικές:

- αμβλύνει τη φυσική κοινωνικότητα, τις κοινωνικές δεξιότητες επικοινωνίας, οδηγεί στην απομόνωση και , σε ορισμένες περιπτώσεις, ωθεί στην αντικοινωνικότητα και στα φοβικά συναισθήματα απέναντι στην άμεση διαπροσωπική σχέση · με τον τρόπο αυτό, η βλεμματική επαφή, η θωπεία, το χάδι του φίλου, η οικειότητα ή η εχθρικότητα της γλώσσας σώματος και προσώπου χάνεται, γίνεται «ανοίκεια»
 - ο εθισμός στην ευκολία του διαδικτύου προκαλεί ανεπανόρθωτες συγχύσεις · οι χώροι φυσικής / άμεσης συνεύρεσης αντικαθίστανται από το «φιλότυπο» όπως έχει αποκληθεί το «facebook», η επιδοκιμασία του φίλου δίνει τη θέση της στα «like», οι φίλοι εξισώνονται πλέον με τα μέλη της ακολουθίας του κάθε χρήστη, τους ακολούθους
 - με τον τρόπο αυτό η φιλία φθείρεται και διαφθείρεται, οι άδολες ανθρώπινες σχέσεις που θα πρέπει να αναπτύσσονται ανάμεσα στα άτομα, ιδιαίτερα στους νέους, μεταπίπτουν σε σχέσεις οθόνης-επιδερμικές, ανούσιες, εφήμερες «ασφαλείς» (μέσα στη θαλπωρή του δωματίου μας) · ο καθένας κατασκευάζει διαδικτυακά τον εαυτό του, μια ταυτότητα και την παρουσιάζει στους άλλους με σκοπό την «άγγρα» εντυπώσεων, θαυμασμού και ζήλειας· καταλήγουμε έτσι σ' έναν αχαλίνωτο και αθεράπευτο διαδικτυακό ναρκισσισμό, σ' ένα χαοτικό σύμπαν επαφών, όπου δεν γνωρίζουμε συχνά με ποιον ακριβώς συνομιλούμε, γι' αυτό και το «σαράκι» της επιφυλακτικότητας και καχυποψίας εγκαθίσταται για τα καλά στις ανθρώπινες σχέσεις.
 - σε ακραίες περιπτώσεις, η διαδικτυακή επικοινωνία αποτελεί το τέλειο «προσωπείο» για εξαπάτηση, υποκλοπή προσωπικών δεδομένων, τέλεση αξιόποινων πράξεων – που φυσικά «πόρρω απέχουν» από το πλέον εξανθρωπιστικό συναίσθημα «επί γης», το πλέον ευγενές ψυχικό δώρο, τη φιλία.

Ο θετικός ρόλος των μέσων κοινωνικής δικτύωσης/διαδικτύου

Ωστόσο, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης/το διαδίκτυο μπορούν να διαδραματίσουν θετικό ρόλο στις σύγχρονες φιλικές σχέσεις που έτσι κι αλλιώς χειμάζονται από τις «τερατογενέσεις» της εποχής μας. Αυτό συμβαίνει όταν

-«επικουρούν», δηλαδή βοηθούν, συμπληρώνουν, εμπλουτίζουν την άμεση διανθρώπινη επικοινωνία.

-πράγματι, φίλοι που βρίσκονται από μακριά εμφανίζονται ξαφνικά στην οθόνη και μετά μεταβολίζουν τη διάθεση μας, μηνύματα που πληκτρολογούνται αποτυπώνουν και διασώζουν αυθεντικά συναισθήματα «έγνοιας», αγάπης, στοργής, αφοσίωσης, που αλλιώς θα είχαν χαθεί για πάντα.

-ύστερα, μοναχικοί άνθρωποι, ευρισκόμενοι σε κατάσταση «εκτάκτου ψυχικής ανάγκης» έχουν, τεχνολογικά, τη δυνατότητα να επικοινωνήσουν με μια «αδελφή» ψυχή, αποφεύγοντας την περιδίνηση στα «υπαρξιακά σκότη»(το «έχετε μήνυμα στον υπολογιστή σας» μπορεί να διαβασθεί «έχετε κάποιον να σας σκέφτεται»)

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ολοκληρώνοντας, θα επιθυμούσα να «κλείσω» με κάτι «από καρδιάς», όπως ταιριάζει στη φιλία. Ο φίλος υπάρχει για να υπάρχουμε κι εμείς, ως μέρος μιας αδιάρρηκτης ενότητας, «δυο ψυχές σ' ένα σώμα». Αρκεί, βέβαια, η φιλία «να μην οξειδώνεται στη νοτιά των ανθρώπων» όπως έγραψε σ' ένα στίχο ο μεγάλος μας ποιητής Οδυσσεάς Ελύτης.

Σας ευχαριστώ για το χρόνο σας

Επιμέλεια από τη συγγραφική ομάδα του POMBOY: Θαλασσινού Μ. , Ναίδης Γ. , Φίλος Ν. , Χουδαλάκης Β.

ΣΧΟΛΙΟ: Τα φετινά θέματα της Νεοελληνικής Γλώσσας χαρακτηρίζονται βατά και προσιτά για έναν μαθητή που έχει μελετήσει σφαιρικά τη θεωρία και τους θεματικούς κύκλους των τριών τάξεων του Λυκείου. Το δοκίμιο του Ε. Παπανούτσου είναι κατανοητό και λογικά δομημένο. Οι ασκήσεις καλύπτουν εύρος ύλης, ενώ χαρακτηριστική είναι για μία ακόμη φορά η απουσία θεωρίας της Γ' Λυκείου (πειθώ, συλλογισμοί).

Κατίσα Ε.